

Είναι δίκαιο να μην περικοπούν οι συντάξεις;

Μετά τις περικοπές της περιόδου 2010-2014 είναι άχαρο να υποστηρίζει κανείς ότι οι συντάξεις πρέπει να μειωθούν και άλλο. Ιδίως εάν λάβει κανείς υπόψη ότι οι συνταξιούχοι δεν έχουν περιθώρια προσαρμογής: δεν μπορούν να εργαστούν ή να εργαστούν περισσότερο ή να ψάξουν για άλλη δουλειά, δεν μπορούν καν να μεταναστεύσουν. Ισως αυτό να εξηγεί - εν μέρει - την ομοφωνία κυβέρνησης και αντιπολίτευσης (για να μην αναφερθώ στην απόλυτη συναίνεση των εντύπων και ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης) για το απαράδεκτο της κατάργησης της προσωπικής διαφοράς.

Εν μέρει όμως. Εάν κάτι δείχνει η συζήτηση για τις συντάξεις, είναι ότι ύστερα από μια δεκαετία σχεδόν κρίσης δεν μάθαμε τίποτε (ούτε ξεχάσαμε τίποτε, όπως οι Βουρβόνοι μετά το 1814). Ας δούμε γιατί.

1. Η προσωπική διαφορά επινοήθηκε για να εξασφαλίζει ότι όσοι πρόλαβαν να συνταξιοδοτηθούν πριν από την ψήφιση του νόμου Κατρούγκαλου θα εξακολουθήσουν να εισπράττουν υψηλότερες συντάξεις από εκείνες που ο ίδιος νόμος θεσμοθέτησε για τους νέους συνταξιούχους.

2. Ανάμεσα στους παλαιούς συνταξιούχους, πολλοί συνταξιοδοτήθηκαν σε νεαρή ηλικία. Σύμφωνα με τα τελευταία επίσημα στοιχεία, το 17% όσων βγήκαν στη σύνταξη τον Δεκέμβριο 2016 (λίγο προτού τεθεί σε ισχύ ο νόμος Κατρούγκαλου) ήταν έως 55 ετών, ενώ το 41% έως 60 ετών. Στις συντάξεις γήρατος τα αντίστοιχα ποσοστά ήταν 13% και 40%.

3. Απίστευτα μεγάλος αριθμός συνταξιούχων (424 χιλιάδες άνθρωποι, σύμφωνα με τα στοιχεία του υπουργείου) εξακολουθεί να λαμβάνει 3 ή περισσότερες συντάξεις.

4. Παρά τις περικοπές, οι συντάξεις δεν είναι τόσο χαμηλές όσο νομίζεται. Η μέση σύνταξη γήρατος τον Δεκέμβριο 2016 ήταν €972 τον μήνα. Οι χαμηλότερες ηλικίες εισπράττουν υψηλότερη σύνταξη: €1.198 κατά μέσο όρο για τους συνταξιούχους κάτω των 55 (και €1.241 για τους κάτω των 60).

5. Σύμφωνα με προηγούμενη μελέτη μας, για τη συντριπτική πλειοψηφία των συνταξιούχων του ΙΚΑ (98,5% μετά τις μνημονιακές περικοπές) οι συντάξεις είναι υπερ-ανταποδοτικές, δηλαδή υπερβαίνουν τις εισφορές που κατέβαλαν οι ίδιοι οι

συνταξιούχοι και οι εργοδότες τους (κατά €63.600 σε διά βίου βάση). Για το Δημόσιο και τις ΔΕΚΟ, αυτό ισχύει στο πολλαπλάσιο.

6. Σύμφωνα με την τελευταία έκθεση του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ, το 66% των εργαζομένων του ιδιωτικού τομέα εισπράττει μισθούς κάτω από €1.000 τον μήνα (50% κάτω από €800).

7. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία του ΟΑΕΔ και της ΕΛΣΤΑΤ, το ποσοστό των ανέργων που εισπράττουν επίδομα ανεργίας (€360 τον μήνα) ήταν 12,8%.

Να μην περικοπούν λοιπόν οι συντάξεις; Κανενός; Ούτε όσων πρόλαβαν να βγουν στη σύνταξη σε ηλικία που οι περισσότεροι δουλεύουν; Ούτε όσων παίρνουν σύνταξη πάνω από τον μέσο μισθό των εργαζομένων που τους συντηρούν με τις εισφορές τους; Σύνταξη πολύ υψηλότερη από τις εισφορές που πλήρωσαν οι ίδιοι; Και οπωσδήποτε πολύ υψηλότερη από τις συντάξεις όσων βγαίνουν στη σύνταξη σήμερα;

Είναι θέμα επιλογής. Σε μια χώρα που γερνά και όπου η ανεργία παραμένει στα ύψη, μπορούμε να συνεχίσουμε να θεωρούμε - όλες! - τις συντάξεις «ιερές αγελάδες». Εναλλακτικά, μπορούμε να δώσουμε προτεραιότητα στο μέλλον, στην απασχόληση και στην ανάπτυξη, προστατεύοντας το εισόδημα (και την περίθαλψη) όσων ηλικιωμένων έχουν ανάγκη. Ποια επιλογή είναι δικαιότερη;

Ο Μάνος Ματσαγγάνης είναι καθηγητής Δημόσιας Οικονομικής στο Πολυτεχνείο του Μιλάνου